

DEBATS D'EDUCACIÓ

Influència dels països d'origen i de destí en el rendiment de l'alumnat d'origen immigrant Jaap Dronkers

DEBATS D'EDUCACIÓ | 17

Una iniciativa de

Amb la col·laboració de

Text de la conferència de Jaap Dronkers a l'Auditori MACBA de Barcelona el 9 de febrer de 2010 en el marc de Debats d'Educació.

Tota la informació sobre el projecte Debats d'Educació (persones convidades, continguts, àudio i vídeo de les conferències i textos publicats) des del seu inici està disponible al web www.debats.cat.

Edició: Fundació Jaume Bofill
Provença, 324. 08037 Barcelona
Tel. 93 458 87 00
Fax 93 458 87 08
fbofill@fbofill.cat
www.fbofill.cat

Maig 2010

Disseny gràfic: Amador Garrell

Impressió: Alta Fulla · Taller
Dipòsit Legal: B. 28804-2010
ISBN: 978-84-693-3333-4

Índex

1. Rendiment educatiu dels fills dels immigrants als països d'origen i destí	5
2. Influència dels sistemes educatius dels països d'origen i de destí en el rendiment educatiu dels fills d'immigrants.....	11
Influència dels sistemes educatius dels països de destinació.....	11
Influència dels sistemes educatius dels països d'origen.....	13
3. Influència de les macrocaracterístiques econòmiques, polítiques, culturals i religioses dels països d'origen i destí en el rendiment educatiu dels fills d'immigrants	15
La influència de l'islam	18
La influència de les religions orientals.....	20
4. Conclusions	25
Bibliografia	27
Nota sobre l'autor	29

1. Rendiment educatiu dels fills dels immigrants als països d'origen i destí

He vingut a presentar els millors resultats que tinc en aquests moments de la meva recerca. I ho faré com a investigador que sóc i no com a polític... Utilitzaré dades del PISA 2006 d'Austràlia, Àustria, Bèlgica, Dinamarca, Finlàndia, Alemanya, Grècia, Letònia, Liechtenstein, Luxemburg, Holanda, Nova Zelanda, Noruega, Portugal, Suïssa i Escòcia.

Les dades amb què he treballat no inclouen França, Espanya, els Estats Units ni el Canadà perquè les autoritats d'aquests països van decidir que el país de naixement dels alumnes *era tan poc important que no el volien preguntar*. Com sabeu, França és un país que no té problemes amb els immigrants i per això no cal saber on han nascut els immigrants, o els seus pares. Els altres països de l'OCDE mencionats, en canvi, van preguntar sobre el país d'origen dels alumnes i dels seus dos pares. Si vostès tenen queixes sobre la manca d'aquesta informació hauran d'anar a trucar a la porta a Madrid o Barcelona. Escòcia, que té el seu propi sistema educatiu sí que ho va demanar i, en canvi, Anglaterra no. Això pot ser interessant per la gent de Catalunya.

Què es considera un alumne immigrant? Doncs el que té almenys un dels pares nascut fora del país de residència en què es va fer l'enquesta. Si tots dos pares han nascut dins del país, per exemple a Alemanya, però l'alumne ha nascut fora, no compta com immigrant. Hi ha immigrants de primera i de segona generació. Els de primera generació són els que han nascut fora del país i els de segona generació tenen els pares nascuts fora del país però ells han nascut al país. No entraré en els problemes que això genera. Només diré que les estimacions que fem tenen en compte els països de naixement de tots dos pares i de l'alumne/a, i també la llengua que es parla a casa. Si hi ha més d'un país d'origen tenim en compte el més

important. Per exemple, si els pares són de dos països diferents, agafem el de la mare si la llengua que es parla a casa és la del país d'origen de la mare.

Tenint en compte això, les dades amb què treballem corresponen a 9.414 alumnes immigrants, dels quals sabem el país d'origen, provinents de 46 països diferents. No són dades completes perquè al PISA no s'obligava a registrar tots els països d'origen. Vam agafar uns casos i vam desestimar-ne d'altres perquè ens volíem centrar en els que sí que tenien un país d'origen assignat. Vam agafar la puntuació en ciències dels alumnes de quinze anys, però els resultats no diferirien gaire si féssim servir les de comprensió lectora o matemàtiques.

La puntuació mitjana de l'OCDE és de 500 i la desviació estàndard, de 100. A tall informatiu, la diferència entre Alemanya i Finlàndia (que té la puntuació més alta d'Europa) és de 39 punts. Entre Alemanya i Hong Kong, que té la puntuació més alta de l'OCDE, de 58, i entre Espanya i Alemanya, de 48. Evidentment, a dintre d'Espanya també hi deu haver diferències. A la taula 1 veiem les puntuacions de l'alumnat immigrant.

Taula 1. Puntuació en ciències de l'alumnat immigrant, per origen, de més baixa a més alta

País d'origen de l'alumnat i puntuació en ciències			
Cap Verd	380	Espanya	467
Albània	404	Ucraïna	472
Pakistan	412	Polònia	473
Sèrbia i Montenegro	427	Suècia	477
Congo	427	França	488
Portugal	428	Rússia	493
Turquia	429	Bielorússia	504
Marroc	438	Nova Zelanda	508
Itàlia	438	Filipines	512
Bòsnia i Hercegovina	440	Vietnam	518
Croàcia	451	Àustria	519
Brasil	464	Suïssa	521

República de Corea	521	Austràlia	548
Holanda	522	Regne Unit	550
Alemanya	526	Índia	551
Bèlgica	528	Xina	552
Sud-àfrica	541	Estats Units	571

Font: De Heus, Dronkers i Levels, 2009.

El país amb la puntuació més baixa (380) és Cap Verd i després ve Albània amb 404 punts. A la meitat trobem Bielorrússia, amb 504 punts i anar fent fins arribar als Estats Units que obtenen la puntuació més alta (571). Aquesta puntuació correspon als alumnes procedents dels EUA immigrants a altres països, principalment a Austràlia. Veiem que hi ha molta variació entre la puntuació més alta i la més baixa. Gairebé el doble de la desviació estàndard. Fixeu-vos que la diferència entre Alemanya i Hong Kong de què parlàvem abans era només de 58.

Taula 2. Puntuació en ciències dels immigrants i els nadius, i diferència, per país de destinació

País de destinació	Immigrats	Nadius	Diferència
Austràlia	536	524	12
Nova Zelanda	525	537	-12
Portugal	464	482	-18
Liechtenstein	498	540	-42
Escòcia	474	516	-42
Finlàndia	522	565	-43
Grècia	434	480	-46
Noruega	444	492	-48
Holanda	472	540	-68
Bèlgica	453	527	-74
Suïssa	444	527	-83

País de destinació	Immigrats	Nadius	Diferència
Àustria	437	525	-88
Alemanya	438	531	-93
Dinamarca	438	501	-113

Font: De Heus, Dronkers i Levels, 2009.

A la taula 2 veiem la puntuació en ciències dels immigrants, els nadius i la diferència. A Austràlia, i aquí no tenim en compte res més que les puntuacions i no el nivell socioeconòmic i cultural dels pares (ESCS), veiem que els immigrants obtenen millors puntuacions que els nadius. Potser els sorprendrà que el país amb una diferència més gran sigui Dinamarca (-113) i no Alemanya o Àustria, però les dades ens diuen això.

També podem observar els resultats des d'un altre punt de vista, tenint en compte els països d'on procedeix la immigració. Vegem Turquia.

Taula 3. Puntuació en ciències de l'alumnat turc a Turquia i de l'alumnat turc immigrant a Europa

	País de destinació de l'alumnat procedent de Turquia										Alum- nat a Tuquia
	<i>Àustria</i>		<i>Bèlgica</i>		<i>Dinamar- ca</i>		<i>Alema- nya</i>		<i>Suïssa</i>		
<i>Generació</i>	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	
<i>Resultats observats</i>	326	368	411	422	394	397	413	407	415	435	416
<i>Resultats controlats</i>	341	329	415	402	389	376	400	385	416	404	417

Font: Dronkers i De Heus 2010b.

Els alumnes nadius a Turquia obtenen puntuacions de 416 i als immigrants turcs en altres països europeus, com Àustria, els va pitjor que als turcs a Turquia. Si tenim en compte el nivell socioeconòmic i cultural (ESCS) de la família, la diferència no millora. Turquia es queda més o menys igual i fins i tot baixa una mica.

Quines conclusions es poden extreure d'aquestes dades?

En primer lloc, si comparem els resultats dels turcs a Turquia i a altres països, veiem que ho fan pitjor a l'estranger. Això pot voler dir que hi ha una selecció negativa d'immigrants. Als EUA hi ha força estudis sobre la selecció positiva i negativa d'immigrants. La selecció positiva ve donada bàsicament pel fet de donar aquest pas d'emigrar. Emigren els més atrevits i això ja és una selecció positiva.

Ara bé, una altra línia d'argumentació està especialment relacionada amb els *programes de treballadors convidats (guest-workers programs)* i planteja que agafar treballadors, sovint de zones pobres, i portar-los directament a un altre país no és fer una bona selecció d'immigrants; més aviat al contrari. Aquest podria ser el cas aquí. Però els immigrants turcs tenen puntuacions baixes a Dinamarca tot i que els turcs no han participat mai en programes de treballadors convidats a Dinamarca. Així, aquests resultats a Dinamarca semblen contradir l'argument del programa de treballadors convidats.

En tercer lloc, sembla que no hi ha un efecte de països islàmics. Sabem els resultats d'altres països d'immigrants, com Itàlia, Espanya, Portugal i Croàcia. Tot i que en el cas espanyol veiem una lleugera selecció positiva, si agafem, per exemple, Itàlia veiem que és molt negativa: als italians els va molt millor a Itàlia que als països on han emigrat com Suïssa, Alemanya, Liechtenstein o Bèlgica, on els va pitjor.

Així, no hi ha una explicació que tingui a veure amb el fet que els immigrants turcs siguin de països islàmics. Hi pot haver explicacions molt més complexes. Per exemple, als immigrants alemanys i francesos els va pitjor fora del seu país que quan són a Alemanya o França. Obtenen pitjors puntuacions. Aquests resultats poden tenir a veure amb una altra explicació que he apuntat, i no tenir res a veure amb els programes de treballadors convidats.

Taula 4. Puntuacions de ciències dels fills d'immigrants i d'alumnat nadiu a diferents països d'Europa i diferència

Origen	Immigrants de primera i segona generació	Alumnat al país d'origen	Diferència
Àustria	449/ 492	518	-59/ -27
Bèlgica	557/ 514	517	+40/ -3
França	442/ 488	500	-58/ -12
Alemanya	518/ 476	530	-12/ -54
Itàlia	416/ 410	473	-63/ -57
Holanda	527/ 566	529	-2/ +37
Portugal	448/ 472	475	-27/ -3
Espanya	465/ 509	482	-17/ +27
Suècia	495/ 525	506	-9/ +19
Turquia	410/ 407	416	-6/ -9

Font: Dronkers i De Heus 2010b.

Entre les conclusions sobre la selecció d'immigrants a Europa tenim que les puntuacions més baixes són les de les primeres i segones generacions d'italians. I també les dels austríacs i francesos de primera generació, i les dels Alemanys de segona generació. Això és molt contradictori si tenim en compte els programes de treballadors convidats.

Pot ser que Europa, els països europeus en general, no siguin un bon lloc per als immigrants. Els alumnes immigrants que obtenen els millors resultats són els holandesos que viuen a Bèlgica, i els suecs que viuen sobretot a Noruega i a Finlàndia. En tots dos casos aquests alumnes no són visibles com a immigrants, passen desapercebuts perquè són molt propers. Pot ser que a Europa tots els immigrants que no passen desapercebuts no tinguin una adaptació fàcil, que tinguin dificultats per establir-se als països de destinació i els seus fills també en comparació del que passa a altres països que tenen més tradició d'immigració com ara els Estats Units.

2. Influència dels sistemes educatius dels països d'origen i destí en el rendiment educatiu dels fills d'immigrants

Els indicadors que hem fet servir per analitzar tant els països d'origen com de destinació són:

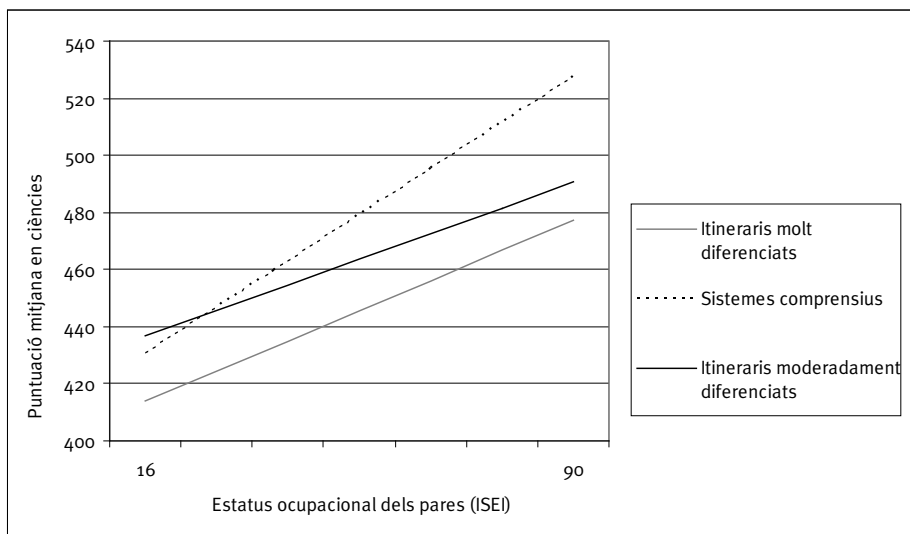
- L'Índex de Desenvolupament de l'Educació per a Tots (EDI), que és un índex de l'Agència Internacional per mesurar en quin nivell l'educació està disponible per a tots.
- Els anys de l'educació obligatòria.
- Si el sistema és comprensiu com a Escandinàvia, si hi ha diferenciació moderada d'itineraris com als EUA, o si és un sistema educatiu amb estratificació segons tipus d'escola com a Alemanya i també a Holanda.
- La ràtio alumnat/professor.
- El percentatge del PIB que el país destina a l'educació.
- ...

Influència dels sistemes educatius dels països de destinació

Què obtenim amb tot això?

En primer lloc, podem veure (gràfic 1) que als fills d'immigrants els va millor en sistemes amb una diferenciació moderada d'itineraris que en sistemes amb itineraris molt diferenciats, tant si els seus pares tenen un nivell d'educació baix com si el tenen alt. També veiem que els sistemes molt diferenciats, com l'alemany, són dolents tant per als fills de pares amb un nivell educatiu alt com baix.

Gràfic 1. Puntuació PISA dels fills d'immigrants en sistemes educatius de secundària als països de destinació amb itineraris molt diferenciats, moderadament diferenciats i en sistemes comprensius

Font: De Heus, Dronkers i Levels, 2009.

Per aquest resultat ho he tingut en compte tot, des de l'estatus socioeconòmic i educatiu dels pares, fins a les característiques del país d'origen dels pares. No podem dir que aquests resultats serien diferents si tinguéssim en compte alguna altra variable. Ja les hem tingut en compte totes. És, com si diguéssim, un efecte pur. Això vol dir que el rendiment educatiu dels fills d'immigrants és més baix en sistemes amb una diferenciació d'itineraris alta que en sistemes amb una diferenciació moderada. Veuran que els resultats són una mica diferents entre els nadius i els immigrants.

En segon lloc, el rendiment educatiu de l'alumnat immigrant de classes baixes és més elevat en sistemes amb una diferenciació moderada però no en sistemes comprensius. L'alumnat nadiu i l'immigrant no es comporten de la mateixa manera.

En tercer lloc, l'alumnat immigrant de classe social més elevada té un

rendiment més baix en sistemes educatius amb itineraris molt diferenciats que en sistemes amb itineraris poc diferenciats i sistemes comprensius.

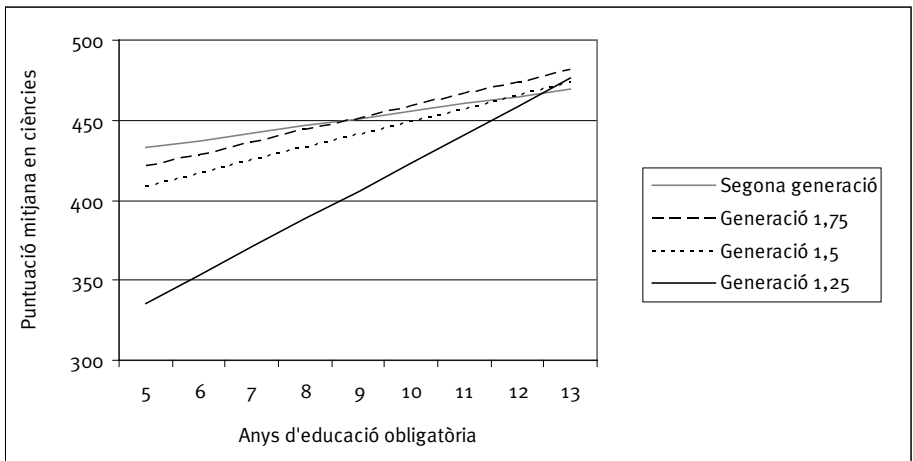
Com més elevada és la puntuació mitjana del país de destinació i com millor ho facin els nadius al país d'origen millor ho faran també els immigrants. És a dir, que és bo per als immigrants anar a països amb una bona puntuació perquè allà reben una bona educació. Des d'aquest punt de vista no hi ha contradicció entre immigrants i nadius en les puntuacions.

Finalment, els immigrants tenen un rendiment pitjor si van a un país on hi ha manca de professorat. Aquest és un bon indicador.

Influència dels sistemes educatius dels països de d'origen

Al gràfic 2 veiem els anys d'educació obligatòria al país d'origen. Com més anys d'educació obligatòria hi hagi al país d'origen millor els va als alumnes immigrants als països de destinació. La durada d'aquesta educació obligatòria als països d'origen influeix els immigrants de primera

Gràfic 2. Puntuació PISA dels fills de diverses generacions d'immigrants i durada de l'educació obligatòria als seus països d'origen

Font: De Heus, Dronkers i Levels, 2009.

generació però també influeix en la segona generació d'immigrants, en les criatures que ja han nascut al país de destinació, tot i que no han experimentat mai el sistema educatiu al país d'origen.

Segons la meua opinió, la qualitat de l'educació al país d'origen afecta fins i tot els alumnes a través dels coneixements socials i culturals dels seus pares al país de destinació. Aquesta és la influència més important en el rendiment. Les altres coses de què hem parlat i que vam intentar provar no van funcionar. El més important en el rendiment de l'alumnat immigrant ha demostrat ser a influència de l'educació obligatòria al país d'origen. El temps que pares i mares havien anat a l'escola als països d'origen. Molt més important que la ràtio alumnes-professor, i altres variables.

3. Influència de les macrocaracterístiques econòmiques, polítiques, culturals i religioses dels països d'origen i destí en el rendiment educatiu dels fills d'immigrants

Quant als països de destinació, en l'anàlisi hem tingut en compte: la puntuació mitjana en ciències; el MIPEX, que és una puntuació, per dir-ho molt breument, que duu a terme una subcomissió de la UE per mesurar com són d'inclusives les lleis en els estats membres pel que fa als immigrants; l'accessibilitat al mercat laboral per als immigrants; la dificultat per aconseguir el reagrupament familiar i la nacionalitat, etc. Això, és clar, no es refereix als ciutadans de la UE que ja es poden moure lliurement, sinó als immigrants provinents de tercers països. Aquest va ser el millor indicador del que estableix la llei. No de com funciona la llei, sinó de les polítiques. També vam tenir en compte països tradicionalment receptors d'immigrants com Austràlia i Nova Zelanda.

Pel que fa als països d'origen, vaig incloure l'índex de desenvolupament humà, que combina el nivell d'educació en aquell país, el nombre de criatures que sobreviuen al primer any de vida, un bon indicador de la prosperitat del país i tota una sèrie de coses. També vam incloure el PIB per càpita, els productes nacionals bruts per separat, per fer feliços els nostres economistes, però crec que l'índex de desenvolupament humà és millor indicador.

Un altre indicador que vam tenir en compte va ser l'indicador de Kaufman de l'estabilitat política del país d'origen per saber si part de la immigració era motivada per inestabilitat política al país d'origen. Hi pot haver una barreja de motius per la immigració a part dels motius econòmics. També hi pot haver motius polítics.

I també vam afegir la religió perquè en una anàlisi anterior vam veure que era una eina bastant potent. Em refereixo a la religió a nivell macro. Per exemple, a nivell macro Turquia és un país islàmic, però això no vol dir que els immigrants siguin islàmics. És molt important fer aquesta distinció.

Vam afegir aquestes macrocaracterístiques a les característiques del sistema educatiu per veure si estaven relacionades. I vam veure que no hi ha una influència significativa de la majoria de macrocaracterístiques dels països de destinació. Totes aquestes polítiques migratòries de què hem parlat (accés al mercat de treball, reagrupament familiar, obtenció de la nacionalitat...) no van tenir cap influència. No estic dient que aquestes polítiques no siguin importants en altres estats, però sí que dic que tenen poca influència en l'educació. I no és la primera vegada que obtinc aquest resultat.

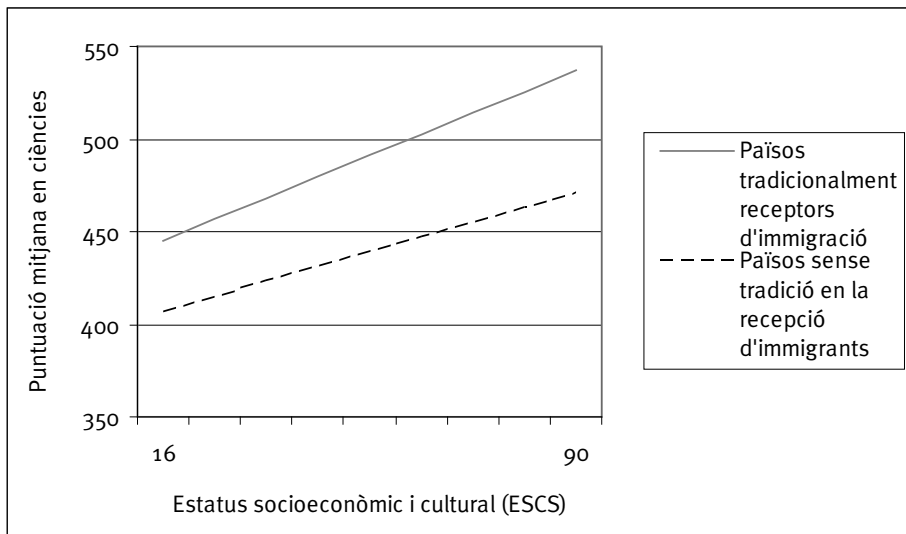
El que vaig descobrir és que les criatures immigrants en països tradicionalment receptors d'immigrants, tenen millors puntuacions en comparació dels alumnes immigrants en països que tradicionalment no reben immigrants. Però aquestes puntuacions també depenen de l'estatus socioeconòmic i cultural dels pares (ESCS). Com més alt és l'estatus socioeconòmic i cultural dels pares més elevada és la diferència de resultats i millors resultats s'obtenen. Per tant, els països tradicionalment receptors d'immigració beneficien més l'alumnat immigrant d'ESCS alt. Ho veiem al gràfic 3.

Veiem que a l'alumnat de famílies amb ESCS baix li va pràcticament igual en països tradicionalment receptors d'immigració com en països que no ho són. En canvi, els fills de famílies d'ESCS mitjà i alt tenen un rendiment millor en països tradicionalment receptors d'immigració. I això forma part de l'atractiu d'aquests països per a la immigració.

No és la primera vegada que observo això. Generalment i els EUA en són un exemple, l'origen ètnic entre els immigrants (no parlo només de la població negra, sinó dels immigrants), és molt menys important en països tradicionalment receptors d'immigrants que a Europa.

Gràfic 3. Puntuació PISA de l'alumnat immigrant en països tradicionalment receptors d'immigració i en països que no ho són, segons ESCS dels pares

Font: Dronkers i De Heus, 2010a.

Resultats de les macrocaracterístiques dels països d'origen:

1. L'alumnat procedent de països amb inestabilitat política no obté un rendiment menor en ciències. El fet que aquest alumnat pensi a tornar al seu país quan s'acabi la inestabilitat econòmica i hi hagi un canvi de règim no fa baixar el seu rendiment en ciències.

2. El desenvolupament econòmic dels països d'origen tampoc no té un efecte positiu sobre el rendiment de l'alumnat immigrant.

3. Trobem una influència que té a veure amb els països islàmics i altres religions orientals. L'alumnat immigrant procedent de països cristians (Croàcia, Àustria, França...) obté un rendiment millor que l'alumnat procedent de països islàmics, però no que l'alumnat d'altres religions orientals (hinduisme i budisme) i de la Xina (sense religió). Els alumnes de les religions orientals, doncs, treuen bons resultats sempre, independentment

de l'estatus socioeconòmic i cultural dels pares. I ho fan millor que els immigrants procedents de països cristians.

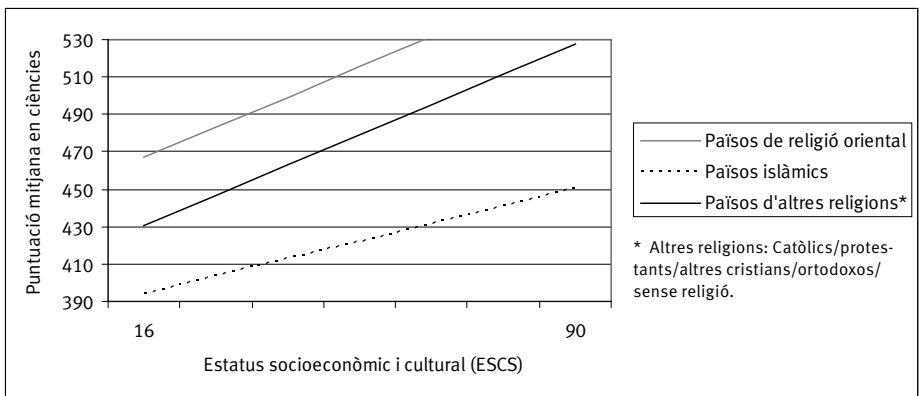
La influència de l'islam

El problema està en els països islàmics. Això ho veiem al gràfic 4. Evidentment tot l'alumnat augmenta el rendiment en augmentar l'estatus socioeconòmic perquè el factor més important és el nivell socioeconòmic dels pares, però el rendiment dels grups islàmics no augmenta tant com el de la resta.

Hi ha tres explicacions possibles a aquesta influència de l'islam en els resultats de l'alumnat:

1. Que els musulmans percebin subjectivament una major discriminació. Pot ser que se sentin més discriminats que els xinesos o els budistes o els hindús. Autors americans han escrit que els immigrants coreans i vietnamites reaccionen de manera diferent que els llatinoamericans al

Gràfic 4. Influència de l'estatus socioeconòmic i cultural dels pares (ESCS) en els resultats de ciències de les criatures immigrades procedents de països islàmics i altres països

Font: Dronkers i De Heus, 2010a.

mateix tipus de discriminació. Coreans i vietnamites reaccionen ignorant la discriminació i treballant de valent per demostrar que són més forts que els discriminadors. Els llatinoamericans, en canvi, senten que han ferit el seu honor i deixen de treballar pensant que no ho aconseguiran en aquell país. No vull entrar en el que seria un judici moral sobre con s'hauria de reaccionar. Només voldria apuntar que això podria tenir a veure amb la influència islàmica. Segons la importància que donis al teu honor pots reaccionar d'una manera o una altra a la discriminació subjectiva. Els xinesos estan menys discriminats a Europa que els islàmics.

2. Una altra explicació seria la selecció negativa dels treballadors convidats. Però ja hem vist que aquesta explicació no té fonament si mirem el rendiment similar dels immigrants turcs i dels turcs a Turquia. Pot ser que els treballadors convidats anessin tots al continent equivocat, Europa, i que si haguessin anat als EUA els aniria diferent.

3. Els valors religiosos islàmics com ara l'honor, el gènere, les actituds envers el gènere i les desigualtats podrien contradir i condicionar en part l'èxit a les societats modernes.

Deixeu-me donar-vos proves d'això. Em podeu dir que no he mesurat la religió. Hi ha dades de l'Enquesta Social Europea, l'enquesta que millor mesura les actituds polítiques i moltes altres coses dels països de la UE i altres de veïns com Ucraïna, Islàndia, Noruega, de les quals podem extreure informació.

Si ens fixem en la religió individual, veiem que els immigrants nois, no les noies, de segona generació (parlem d'Europa, no dels EUA) de religió musulmana, tenen un rendiment educatiu més baix que immigrants similars d'altres religions, però no perquè vinguin de països islàmics sinó perquè estan adscrits a aquesta religió (Dronkers i Fleischmann, 2010).

En segon lloc els immigrants que pertanyen a una a una religió no llatino cristiana (els llatino cristians són bàsicament catòlics, protestants, cristians ortodoxos orientals) se senten més discriminats a la Unió Europea, però els islàmics no se senten més discriminats que altres que no són cristians (André, Dronkers i Fleischmann, 2008).

Finalment, els avantatges o desavantatges religiosos no són eterns. Els catòlics, al segle XIX no se'n van sortir tan bé en el capitalisme com

els protestants, però després s'hi van adaptar. Max Webber deia que el confucianisme de principis del segle xx era una cosa petrificada. Ara ja no fem servir aquest argument. És a dir que la religió pot canviar. D'altra banda hem de dir no és necessari forçar un canvi. Ningú ja no adora els reis grecs i romans. Tots els que els adoraven s'han cristianitzat. Només voldria dir que això no és quelcom etern. No és inherent sinó que pot ser la conseqüència de polítiques i idees ètiques. Ara anem a aquesta part, especialment als xinesos.

La influència de les religions orientals

Es diu que als xinesos els va molt bé perquè tenen un sistema educatiu molt autoritari i se'ls obliga a aprendre. Si comparem els resultats dels xinesos a la Xina i dels immigrants xinesos a Austràlia, Nova Zelanda, Portugal i Escòcia, veiem que els xinesos fora d'Àsia no tenen un sistema educatiu autoritari i continuen obtenint molt bones puntuacions. L'explicació del sistema educatiu autoritari, per tant, no és vàlida. Si fos així, fora de la Xina els immigrants xinesos haurien de fer el mateix que els altres immigrants.

El segon argument, més vàlid, és que la cultura xinesa atribueix un valor més elevat a l'educació i evidentment això és inherent a la llarga història de la Xina. A la Xina, malgrat ser feudal, els estudis han estat de sempre una eina de mobilitat social. Hi ha hagut exàmens locals, provincials i estatals, i els exàmens no es guanyen per influències (per ser amic de o amic de l'amic de...) sinó per mèrits. Es tracta d'un sistema d'ascens molt democràtic. L'educació durant segles, molts més segles que a Europa, va ser el camí per arribar a les posicions més elevades. Aquest funcionament es pot comparar d'alguna manera al de l'Església catòlica. Aquest és un primer argument vàlid sobre el qual tornarem.

El tercer argument és que hi ha un avantatge neuropsicològic en el fet d'escriure els símbols de la llengua xinesa. Si de ben petit t'has d'aprendre de memòria tres mil caràcters i ho has de fer memoritzant-los, estàs entrenant el teu cervell. O bé els aprens de petit o ja no els aprens. D'altra banda, el sistema de numeració xinès és més clar que l'europeu i això el fa

més fàcil de recordar. Està basat en el deu, té una base de dígit molt més gran i això permet de fer càlculs mentals complexos amb més facilitat.

Ara parlarem del valor atorgat a l'educació. Veiem la taula 5:

Taula 5. Valor que atorguen a l'educació l'alumnat xinès i el no xinès

	Temps dedicat a la lectura	Importància de les bones notes
Nadius que parlen xinès a l'Àsia	7,6	6,7
Immigrants xinesos de primera generació a l'Àsia que parlen xinès	8,0	7,0
Immigrants xinesos de segona generació a l'Àsia que parlen xinès	8,0	6,8
Immigrants xinesos de primera generació fora de l'Àsia que parlen xinès	8,1	7,5
Immigrants xinesos de segona generació fora de l'Àsia que parlen xinès	7,8	8,0
Immigrants xinesos de primera generació a l'Àsia que no parlen xinès	8,3	6,9
Immigrants xinesos de segona generació a l'Àsia que no parlen xinès	8,1	6,9
Immigrants xinesos de primera generació fora de l'Àsia que no parlen xinès	8,2	7,5
Immigrants xinesos de segona generació fora de l'Àsia que no parlen xinès	7,3	7,7
Nadius de l'Àsia que no parlen xinès	7,3	6,6
Nadius de fora de l'Àsia que no parlen xinès	6,9	6,9

Font: Dronkers i De Heus, 2010c.

A la taula veiem el temps dedicat a la lectura a l'escola i a casa, unificat. El grup que hi dedica més temps és el d'immigrants de segona generació a fora d'Àsia que parlen xinès a casa (7,8). No tant com la primera generació (8,1) però molt més que els nadius de fora d'Àsia que no parlen xinès (6,9), que són els escocesos, portuguesos, australians, austríacs i els de Nova Zelanda junts. Els nadius asiàtics que no parlen xinès són els de Hong Kong, Taiwan i Macao. Aquests també tenen una puntuació alta quant al temps de lectura. I no podem dir que és per la població de Hong Kong perquè aquí també hi ha Macau.

Els nadius no asiàtics que no parlen xinès (l'alumnat europeu nadiu) són els que menys temps dediquen a la lectura i pensen que les notes són menys importants. Els immigrants xinesos de primera generació a l'Àsia i fora de l'Àsia que no parlen xinès són els que més temps dediquen a la lectura (8,3 i 8,2).

Els immigrants xinesos de segona generació fora de l'Àsia que parlen xinès són els que valoren més les bones notes (8,0). Aquesta és l'altra part de la història.

A la taula 6 veiem la puntuació de matemàtiques i comprensió lectora. Les he agafat totes dues perquè no pensin que només tenim en compte les matemàtiques.

La segona generació d'immigrants que parlen xinès a fora de l'Àsia obtenen una puntuació de 577. Hi ha una diferència de 70 punts amb els nadius de fora d'Àsia que no parlen xinès (alumnat europeu nadiu). Aquesta diferència de puntuació duplica la que hem vist que hi ha entre Alemanya i Finlàndia. I això està analitzat tenint en compte totes les variables que hem mencionat. La diferència és potser menys accentuada en comprensió lectora que en matemàtiques però en la puntuació de comprensió lectora hi continua havent una diferència de 52 punts.

Recordin que els alumnes que obtenen millor puntuació són els que parlen xinès a casa. El que estic dient bàsicament és que si als estudiants xinesos que continuïn parlant xinès a casa els anirà molt més bé en l'educació. Aquest és un argument molt estrany però és el que confirma l'anàlisi. Veiem també que als immigrants xinesos que no parlen xinès tot i obtenir puntuacions més baixes que els parlants de xinès, encara els va més bé que als nadius dels països destinataris.

Taula 6. Puntuació de matemàtiques i comprensió lectora, tenint en compte el capital cultural i educatiu familiar, l'ESCS i el temps dedicat a l'aprenentatge de la lectura i les matemàtiques

	Matemàtiques	Comprensió lectora
Nadius que parlen xinès a l'Àsia	560	514
Immigrants xinesos de primera generació a l'Àsia que parlen xinès	550	532
Immigrants xinesos de segona generació a l'Àsia que parlen xinès	562	534
Immigrants xinesos de primera generació fora de l'Àsia que parlen xinès	548	511
Immigrants xinesos de segona generació fora de l'Àsia que parlen xinès	577	555
Immigrants xinesos de primera generació a l'Àsia que no parlen xinès	536	516
Immigrants xinesos de segona generació a l'Àsia que no parlen xinès	533	513
Immigrants xinesos de primera generació fora de l'Àsia que no parlen xinès	535	513
Immigrants xinesos de segona generació fora de l'Àsia que no parlen xinès	565	554
Nadius de l'Àsia que no parlen xinès	502	474
Nadius de fora de l'Àsia que no parlen xinès	507	503

Font: Dronkers i De Heus, 2010c.

Resumint:

Els alumnes de quinze anys que parlen xinès a l'Àsia i fora de l'Àsia tenen puntuació de matemàtiques i comprensió lectora més alta que l'alumnat que no parla xinès dins i fora de l'Àsia.

Els arguments a nivell nacional com el de la influència de la selecció d'immigrants molt present als Estats Units, o la influència de l'autoritarisme en el sistema educatiu xinès, no expliquen aquests resultats.

L'alt valor que atorguen a l'educació no explica les puntuacions en matemàtiques de l'alumnat xinès, especialment les de l'alumnat immigrant que parla xinès a casa.

Sembla que aquesta alta puntuació en matemàtiques de l'alumnat que parla xinès tant a l'Àsia com a fora de l'Àsia s'explicaria per la més gran transparència del sistema de numeració xinès, juntament amb l'increment de la capacitat memorística que es deriva de l'aprenentatge dels més de tres mil caràcters xinesos a una edat molt primerenca.

Conclusions

1. Les característiques individuals són molt més importants que qualsevol macrocaracterística per explicar els resultats educatius. Potser no ho he destacat perquè necessitaria molt temps però és millor ser intel·ligent i tenir uns pares amb bona educació i provenir d'un país amb molts anys d'educació obligatòria que altres factors. Les característiques individuals són les més importants.

2. Després venen les característiques de les escoles i després les característiques del país d'origen, que són més importants que les del país de destinació. Tenint en compte les restriccions dels països rics de destinació, les característiques que entren en joc dels països d'origen són moltes més que les dels països d'arribada i per això poden explicar més coses sobre els resultats de l'alumnat immigrant. L'origen és, doncs, molt important.

3. Les anàlisis que no tenen en compte les característiques dels països d'origen són anàlisis defectuoses i n'hi ha moltes que no les tenen en compte. Vaig agafar dos informes força importants a nivell internacional. El primer és de l'OCDE (2006) sobre el PISA 2003, en què ja es disposava de dades sobre alguns països d'origen, i ignora totalment aquestes dades. Per això Finlàndia obté els millors resultats. Perquè en les anàlisis només es té en compte si l'alumnat a Finlàndia és o no és immigrant. Si observem Finlàndia veiem que només hi ha immigrants provinents de Suècia i de Rússia. Aquesta és la trampa. Llavors, els resultats potser no són correctes. No estic dient que el sistema educatiu comprensiu sigui dolent, sinó que l'anàlisi no és l'adequada. Tampoc no dic que la puntuació baixa d'Alemanya sigui deguda als turcs, que puntuen pitjor, argument que s'ha fet servir a Alemanya. Però si no tenim en compte les particularitats dels països d'origen podem arribar a conclusions errònies sobre les diferències de puntuació entre Alemanya i Finlàndia que comentava al principi.

Aquests matisos tampoc no es veuen en un altre informe molt recent de la Comissió Europea (2008) sobre “Migració i mobilitat: reptes i les oportunitats per als sistemes educatius europeus”. Aquest estudi només parla dels països de destinació i no té gens en compte el país d’origen.

Bibliografia

- ANDRÉ, S., DRONKERS, J. i FLEISCHMANN, F. (2008). “Perceptions of In-group Discrimination by First and Second Generation Immigrants from Different Countries of Origin in EU Member-States”. En línia: <http://www.eui.eu/Personal/Dronkers/English/Andre.pdf>
- COMISSIÓ EUROPEA (2008). *Migration & Mobility: challenges and opportunities for EU education systems*. Green paper. Brussel·les: Comissió Europea. En línia: http://ec.europa.eu/education/school21/com423_en.pdf
- DE HEUS, M., DRONKERS, J. i LEVELS, M. (2009). *Immigrant pupils' scientific performance: the influence of educational system features of countries of origin and destination*. En línia: <http://www.eui.eu/Personal/Dronkers/English/Heus.pdf>
- DRONKERS, J. i DE HEUS, M. (2010a). *The educational performance of children of immigrants in 16 OECD countries. The influences of educational systems and other societal features of both countries of origin*. En línia: <http://www.eui.eu/Personal/Dronkers/English/Heus1.pdf>
- (2010b). “Negative selectivity of Europe’s guest-worker immigration? The educational achievement of children of immigrants compared with the educational achievement of native children in their origin countries”. A E. DE CORTE i J. FENSTAD (eds.). *From Information to Knowledge; from Knowledge to Wisdom: Challenges and Changes facing Higher Education in the Digital Age*. Londres: Portland Press.
- (2010c). *The higher educational achievement of Chinese pupils, inside and outside of Asia: the higher transparency of Chinese numbers or a higher value of learning within Chinese culture?* En línia: <http://www.eui.eu/Personal/Dronkers/English/Heus3.pdf>
- DRONKERS, J. i FLEISCHMANN, F. (2010). “The Educational Attainment of Second Generation Immigrants from different Countries of Origin in

the EU member-states". A DRONKERS, J. (ed.). *Quality and Inequality of Education. Cross-National Perspectives*. Berlín: Springer.

OECD (2006). *Where Immigrant Students Succeed - A Comparative Review of Performance and Engagement in PISA 2003*. París: OCDE.

Més treballs de Jaap Dronkers a:

⟨<http://www.roa.unimaas.nl/cv/dronkers/dronkers.htm>⟩

Nota sobre l'autor

Jaap Dronkers és catedràtic de recerca internacional comparada sobre rendiment educatiu i desigualtats socials a la Universitat de Maastricht. El seu treball està relacionat amb el món de l'educació i les polítiques educatives i desigualtats socials. L'equitat és una de les seves preocupacions.

Ha estat professor associat de sociologia de l'educació i sociologia empírica a la Universitat Catòlica de Brabant, Tilburg (1986-1990). Entre 1990 i 1999 va ser catedràtic de ciències de l'educació a la Universitat d'Amsterdam, i entre 1999 i 2001, catedràtic de sociologia empírica a la mateixa universitat. Del 2001 al 2009 va ser professor d'estratificació social i desigualtat al European University Institute (EUI) de Florència. Entre 2006 i 2007, va ocupar la posició de director del Fòrum Europeu «La qualitat de l'educació i les seves relacions amb la desigualtat en la societat europea i en altres societats modernes», i el 2009 va rebre el Premi Professor Leune per la seva contribució a la innovació educativa.

Jaap Dronkers té nombroses publicacions sobre educació. Entre altres temes, ha escrit sobre les causes i les conseqüències de les desigualtats en l'educació, els efectes que comporta l'escola pública o religiosa, les conseqüències del divorci sobre els fills i la situació educativa i ocupacional dels immigrants de diversos orígens en diferents països.

De la seva llarga llista de publicacions en destaquem una de traduïda al català per la Fundació Campalans sobre socialdemocràcia a Europa: *L'educació com a pilar de la desigualtat*.

Debats d'Educació

1. **Els pilars de l'educació del futur.** Juan Carlos Tedesco. Maig 2005, 22 p.
2. **L'educació del futur i els valors.** Javier Elzo. Maig 2005, 55 p.
3. **Per què l'escola no és una empresa?** Christian Laval. Maig 2005, 30 p.
4. **Educació: dret o mercat?** Joan Coscubiela. Maig 2005, 18 p.
5. **És il·limitat el rendiment educatiu? La importància d'avaluar l'educació amb una perspectiva internacional.** Andreas Schleicher. Juliol 2006, 27 p.
6. **La pràctica solidària com a pedagogia de la ciutadania activa.** María Nieves Tapia. Juliol 2006, 56 p.
7. **Claus de l'èxit del sistema educatiu finlandès.** Reijo Laukkanen. Juliol 2006, 26 p.
8. **Comprendre la segona generació a través d'una òptica transnacional.** Peggy Levitt. Febrer 2007, 39 p.
9. **Identitats: la crisi política de l'escola.** Salvador Cardús i Ros. Abril 2008, 20 p.
10. **Propostes entorn del professorat i el Sistema Educatiu Català.** Miquel Martínez. Desembre 2008, 40 p.
11. **L'educació en un món de diàspores.** Zygmunt Bauman. Desembre 2008, 32 p.
12. **L'emergència del lideratge del sistema.** David Hopkins. Juny 2009, 16 p.
13. **La crisi de la cohesió social: escola i treball en temps d'incertesa.** Robert Castel. Octubre 2009, 20 p.
14. **La segregació escolar: reptes socials i polítics.** Vincent Dupriez. Desembre 2009, 28 p.
15. **Responsabilitat, autonomia i avaluació per a la millora dels centres educatius.** Mats Ekholm. Febrer 2010, 28 p.
16. **Decadència de la institució escolar i conflictes entre principis.** François Dubet. Febrer 2010, 24 p.
17. **Influència dels països d'origen i de destí en el rendiment de l'alumnat d'origen immigrant.** Jaap Dronkers. Maig 2010, 32 p.

